

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/138/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5111214799
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 05. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2012:5111214799.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov senátu JUDr. Jany Urbanovej a JUDr. Františka Potockého, v právnej veci navrhovateľa: N. G., nar. X.X.XXXX, bytom ul. XX. Z. XXX/XX, M. U., zastúpený JUDr. Pavlom Tamašim, advokátom so sídlom R. D. XX, F., proti odporkyni: J. I., nar. X.X.XXXX, bytom D. XXX/X, M. U., zastúpená spoločnosťou Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom Žilina, D. Dlabača 35, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 18C/108/2011-75, zo dňa 2.2.2012, takto

rozhodol:

Krajský súd rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Navrhovateľ **j e p o v i n n ý** nahradiť odporkyni trovy odvolacieho konania v sume 79,58 eur, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia, na účet zástupcu odporkyne Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom Žilina, D. Dlabača 35, vedený v U., a.s., č. účtu: XXXXXXXXXXX/XXXX, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľ domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností, a to parc. KN-C č. 695, zastavaná plocha o výmere 384 m², parc. KN-C č. 696, orná pôda o výmere 771 m², parc. KN-C č. 691/20, orná pôda o výmere 705 m² a rodinný dom č. súp. XXX postavený na parc. KN-C č. 695, všetko v katastrálnom území M. U.. Súčasne uložil navrhovateľovi povinnosť nahradiť odporkyni trovy konania pozostávajúce z trov právneho zastúpenia vo výške 343,15 eur na účet právneho zástupcu odporkyne Advokátska kancelária Hagara - Hagarová, s.r.o., so sídlom Žilina, D. Dlabača 35, v lehote do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že z vykonaného dokazovania mal nesporne preukázané, že navrhovateľ dňa 23.7.2007 uzatvoril ako darca zmluvu s odporkyňou a N. G. ako obdarovanými, predmetom ktorej bolo darovanie vyššie špecifikovaných nehnuteľností odporkyni a N. G. parc. KN-C č. 165, orná pôda o výmere 531 m². Vklad zmluvy bol povolený dňa 11.9.2009 č. V 5466/07. Z listu vlastníctva č. XXX pre kat. územie M. U. vyplynulo, že odporkyňa je výlučnou vlastníčkou žalovaných nehnuteľností: parc. KN-C č. 695, zastavaná plocha o výmere 384 m², parc. KN-C č. 696, orná pôda o výmere 771 m², parc. KN-C č. 691/20, orná pôda o výmere 705 m² a rodinný dom č. súp. XXX postavený na parc. KN-C č. 695, všetko v kat. území M. U., a to na základe darovacej zmluvy V 5466/07-133/07. Súd mal teda nepochybné preukázané, že navrhovateľ daroval odporkyni označené nehnuteľnosti.

S poukazom na ust. § 628 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka súd posúdil darovaciu zmluvu za platne uzavretú.

Navrhovateľ ako darca vyzval odporkyňu listom zo dňa 12.4.2011 na vrátenie daru nadobudnutého vyššie uvedenou darovacou zmluvou, a to z dôvodu, že hrubo porušuje dobré mravy, keďže sa o neho nestará, už vôbec ho nenavštevuje, hoci nehnuteľnosti jej daroval s tým, že sa o neho postará v chorobe a starobe, pričom obsah darovacej zmluvy bol vyhotovený manželom odporkyne bez konzultácie s navrhovateľom. Výzva bola odporkyni riadne doručená, pričom odporkyňa odmietla vrátenie daru, nakoľko mala za to, že nie sú splnené podmienky na vrátenie daru, odmietla obvinenia darcu a popierala konanie, ktorým by porušovala dobré mravy.

Súd má za to, že je daný naliehavý právny záujem na tom, aby bolo rozhodnuté, kto je vlastníkom sporných nehnuteľností. V predmetnej veci súd videl naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, ktorý je daný spôsobilosťou rozsudku byť podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností tak, aby zodpovedal skutočnému stavu.

V ďalšej časti odôvodnenia okresný súd bližšie rozvinul svoje právne úvahy v nadväznosti na ust. § 630 Obč. zákonníka, podľa ktorého darca sa môže domáhať daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

Navrhovateľ ako darca využil svoje právo ustanovené v § 630 Občianskeho zákonníka a keďže obdarovaná - odporkyňa odmietala dar vrátiť, súd skúmal, či sú dané opodstatnené dôvody na vrátenie daru. Podľa tvrdenia navrhovateľa dôvody pre vrátenie daru spočívali v tom, že daroval označené nehnuteľnosti odporkyni ako svojej neteri s tým, že sa o neho postará v starobe a chorobe, avšak po uzavretí zmluvy, ktorú pripravil manžel odporkyne bez konzultácie s navrhovateľom, odporkyňa chodila k nemu čoraz menej a od mája 2010 už vôbec nechodí a musí hľadať pomoc u cudzích ľudí. V deň podpísania zmluvy prišla pre neho odporkyňa s manželom, pričom bol pripútaný k lôžku a následne ho zaviezli na matricu do M. U., kde zmluvu podpísal po predložení a bez prečítania. Súd však nemal ničím preukázané tvrdenie navrhovateľa, že v rozhodnom čase uzavretia darovacej zmluvy bol pripútaný k lôžku, keďže na matricu sa dostavil spolu s ostatnými zmluvnými stranami, a to bez ohľadu na to, či ho niekto doviezol alebo nie. Navrhovateľ tvrdil spolu so svedkom N. G., že navrhovateľa priviezla odporkyňa spolu s jej manželom, avšak súd mal preukázané, že manžel odporkyne bol v ten deň v práci, a to mimo bydliska - v H.. Navrhovateľ ďalej tvrdil, že zmluvu dal vypracovať manžel odporkyne M. I., pričom v zmluve malo byť vecné bremeno doživotného užívania a pomoci v chorobe a starobe darcu. Odporkyňa v konaní poprela tvrdenie navrhovateľa, že darovaciu zmluvu dal vyhotoviť jej manžel, uviedla, že nemá vedomosť, kto zmluvu vyhotovil. Svedok I. I. tvrdil, že on zmluvu nedal vyhotoviť, dokonca o zmluve sa dozvedel až po jej podpísaní, a to priamo od navrhovateľa, keď mu povedal, že je rád, že nehnuteľnosti daroval odporkyni, lebo teraz ho už nebude nikto otravovať o pozemky. Taktiež svedok uviedol, že pred uzavretím zmluvy im navrhovateľ povedal s plačom, že už je starý, chorý a že by chcel dať nehnuteľnosti odporkyni. Potvrdil, že v čase podpísania zmluvy bol v práci, čo bolo súdu preukázané aj výpisom z evidencie dochádzky, podľa ktorého svedok M. I. bol skutočne dňa 23.7.2007 v práci, pričom miestom výkonu bola H.. K dôvodu, prečo odporkyňa prestala chodiť k navrhovateľovi, svedok uviedol, že raz prišla odporkyňa od navrhovateľa s plačom, že tam už viac nepôjde, lebo navrhovateľ bol na ňu vulgárny ako vždy, pričom menovaný svedok potvrdil vulgárne vyjadrovanie sa navrhovateľa, čo tiež často počul. Svedok potvrdil aj to, že odporkyni pomáhal so sprevádzaním navrhovateľa k lekárovi, čo potvrdil aj svedok C. I., ktorý tiež sprevádzal navrhovateľa k lekárovi. Z písomných vyjadrení ošetrojúcich lekárov navrhovateľa vyplynulo, že navrhovateľ bol mobilný. MUDr. H. uviedol, že odporkyňa navrhovateľa niekoľkokrát sprevádzala pri ošetrovaní; MUDr. I. sa vyjadril, že odporkyňa pri vyšetrení navrhovateľa nesprevádzala a MUDr. Y. nemal vedomosť, či navrhovateľa niekto doviezol alebo čakal v čakárni. Súd uvedené súvislosti vyhodnotil tak, že ošetrojúci lekári nemusia mať vedomosť o tom, či niekto navrhovateľa sprevádzal. Súd mal za to, že navrhovateľa na vyšetrenia skutočne doprevádzala odporkyňa alebo jej manžel, resp. jej syn, ktorí boli vypočutí v konaní ako svedkovia a všetci toto zhodne potvrdili, vedeli uviesť mená ošetrojúcich lekárov, ako aj sídlo ambulancií. Uvedené skutočnosti potvrdil aj svedok J. G. a nepriamo aj svedkyňa M. N.. V prípade, keby navrhovateľa nesprevádzali, nemali by vedomosť o ošetrojúcich lekároch navrhovateľa. Súd si teda osvojil tvrdenia odporkyne a uvedených svedkov a mal za preukázané sprevádzanie navrhovateľa odporkyňou, alebo jej manželom, resp. jej synom, na lekárske vyšetrenia.

Z vykonaného dokazovania mal súd ďalej preukázané, že odporkyňa bola oslovená a požiadaná o pomoc navrhovateľovi. Bola ochotná a o navrhovateľa sa riadne starala, a to nosením potravín, upratovaním, prevádzaním rany, vyzdvihovaním liekov, sprevádzaním k lekárovi, a to aj prostredníctvom svojho manžela alebo syna. Zabezpečila pre navrhovateľa profesionálnu

opatrovateľskú starostlivosť. I keď nebola odporkyňa evidovaná ako opatrovatelka navrhovateľa, napriek tomu sa o navrhovateľa starala, prevážovala navrhovateľovi ranu na nohe, ktorá podľa vyjadrení účastníkov konania i svedkov bola zapálená, hnisala, šířila hnilobný zápach, čo odporkyňa znášala a trpela, aj keď jej to často krát nebolo príjemné. Toto konanie potvrdili aj ďalší svedkovia, a to N. G., ktorý uviedol, že odporkyňa nosila navrhovateľovi potraviny, prevážovala ranu, upratala mu. Svedkyňa M. N. potvrdila, že odporkyňa chodila k navrhovateľovi pomáhať a to aj s jej synom aj s jej manželom, dokonca navrhovateľa vozili autom. Navrhovateľ namietal, že často krát mu odporkyňa nosila len rožky, čo sa mu zdalo nepostačujúce a navyše za potraviny musel zaplatiť. Z ďalšej jeho výpovede vyplynulo, že odporkyňa mu robila nákupy. Súd v tejto súvislosti zdôraznil, že ak odporkyňa priniesla navrhovateľovi nákup potravín, je prirodzené, že za tento mal navrhovateľ odporkyňu zaplatiť. Ak by navrhovateľ vyžadoval nákupy potravín ako odplatu za darovanie, súd zdôraznil, že darovanie je bezodplatné, a teda za darovanie darca nemôže nič požadovať.

Súd mal ďalej preukázané, že odporkyňa prestala navrhovateľa navštevovať nie od mája 2010, ale až od 31.12.2010, čo potvrdila aj svedkyňa I. N.. Odporkyňa uviedla, že navrhovateľa prestala navštevovať z dôvodu, že tento ju 31.12.2010 vulgárne vyhodil. V tento deň prišla k navrhovateľovi na obed a doniesla mu rožky a kapustnicu s tým, že on si urobí zemiaky a rybu. Navrhovateľ jej začal nadávať, že na čo prišla, aby išla preč a aby išla do pi... Svedok I. I. uviedol, že často počul navrhovateľa vulgárne sa vyjadrovať a potvrdil aj to, že odporkyňa prišla dňa 31.12.2010 domov s plačom, že už viac k navrhovateľovi nepôjde, lebo bol zasa vulgárny ako vždy. Svedok C. I. (syn odporkyne) uviedol, že navrhovateľ je skôr samotársky typ a trochu konfliktný, bola s ním ťažká komunikácia, pri ktorej využíval vulgarizmy. Odporkyňa od neho často prišla s plačom, že sa k nej navrhovateľ škaredo správal. Potvrdil, že odporkyňa opatrovala navrhovateľa až do času, kým nedošlo ku konfliktu, keď navrhovateľ odporkyňu vulgárne vyhnal. Svedok uviedol, že aj on chodil k navrhovateľovi zaniest' obed alebo ho odvieť k lekárovi. Navrhovateľ bol k nemu vždy odmeraný. Svedkyňa M. N., ktorá je susedou navrhovateľa približne 40 rokov, uviedla, že odporkyňa je vždy priateľská a navrhovateľ „ten má svojich hnevnikov". Potvrdila, že odporkyňa chodila k navrhovateľovi do konca roka 2010 približne každý druhý deň aj s taškou, stretla ju aj u lekára, keď bola navrhovateľovi predpísať lieky, prípadne v lekární, keď bola vybrať lieky pre navrhovateľa. Potvrdila, že k navrhovateľovi chodieval aj syn a manžel odporkyne. V rokoch 2007-2010 vídala navrhovateľa chodiť o paličke. Vzťah navrhovateľa k N. G. hodnotila ako vzťah dlhoročný a priateľský, vždy si pomáhali, spolu hospodárili. Svedok N. G. potvrdil jeho vzťah k navrhovateľovi, s ktorým sa poznajú asi 30 rokov. Výslovne tiež potvrdil, že navrhovateľ mu povedal, že musí dať majetok do poriadku, keďže je chorý a tak mu práve svedok navrhol, aby nehnuteľnosti daroval odporkyňu, keďže je jeho príbuzná. (Súd poznamenal, že navrhovateľ má aj dcéru, ktorej však nič nedaroval.) Bol to práve svedok N. G., ktorý zavolať odporkyňu, keď bol navrhovateľ zdravotne na tom zle a odvtedy odporkyňa k navrhovateľovi chodievala, nosila mu lieky, rožky, vodu, medzitým sa aj porozprávali; menila mu obvazy na nohe, upratala, zobrala prádlo oprat', tiež ho odviezla k lekárovi, ako aj jej manžel alebo syn. Potvrdil, že odporkyňa k navrhovateľovi chodila aj viackrát do týždňa, a to do Silvestra 2010. Nevedel však uviesť, čo sa vtedy u navrhovateľa udialo, ale odporkyňa mu povedala, že jej navrhovateľ vulgárne škaredo vynadal. Svedok potvrdil vulgárnejšie vyjadrovanie sa navrhovateľa aj voči nemu samotnému. Na priamu otázku súdu, či navrhovateľ má dobré susedské vzťahy, svedok povedal: „Áno, teraz sa už nemá s kým hádať." Svedok sa vyjadroval aj k okolnostiam uzatvárania darovacej zmluvy a potvrdil, že navrhovateľ daroval nehnuteľnosti dobrovoľne a bez nátlaku. Čo sa týka prečítania zmluvy pred jej podpísaním, svedok nevedel uviesť, či ju niekto čítal, ale z následného jeho tvrdenia súd ustálil, že aj navrhovateľ aj svedok mali vedomosť o obsahu zmluvy, keďže svedok uviedol, že navrhovateľ, keď podpisoval chalupu odporkyne, tak mu povedal, aby si zobral roľu za domom. Rozpory vo výpovedi svedka hodnotil súd tak, že svedok evidentne komunikoval o predmete sporu pred jeho výsluchom, nakoľko mal vedomosť o skutočnostiach tvrdných odporkyňou na predchádzajúcom pojednávaní, čo aj potvrdil, že mu to povedal navrhovateľ.

Súd poukázal na to, že vzhľadom na tvrdenia navrhovateľa bolo potrebné skúmať platnosť predmetnej darovacej zmluvy ex offo, aj keď navrhovateľ platnosť darovacej zmluvy nenamietal. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že darovacia zmluva je platná, vyjadruje vôľu navrhovateľa, keď sám uviedol, že nehnuteľnosti chcel darovať odporkyne. Tvrdenie, že zmluvu neprečítal, súd považoval za účelové tvrdenie. Vopred, teda pred uzatvorením zmluvy, bol navrhovateľ dohodnutý s odporkyňou a N. G., ktoré nehnuteľnosti komu daruje, teda obsah zmluvy nebol iba „výtvorom" nejakej tretej osoby, ktorá mala zmluvu vyhotoviť. Súd nemal preukázané, kto vypracoval darovacia zmluvu a nemal ani preukázané, že by ju dal vypracovať manžel odporkyne. Pokiaľ si aj navrhovateľ zmluvu pred jej podpísaním neprečítal,

súd zdôraznil, že navrhovateľ podpísal zmluvu na príslušnom úrade, teda minimálne pred jednou nezainteresovanou osobou a malo byť v jeho záujme si zmluvu prečítať. Pokiaľ sa rozhodol zmluvu podpísať bez jej prečítania, ako tvrdil, nemožno to pričítať na úkor ostatných zmluvných strán. Ak aj svedok N. G., tiež obdarovaný, tvrdil, že zmluvu čítal až keď mu bola doručená zo správy katastra, súd takéto tvrdenie označil za nelogické a účelové, nakoľko obdarovaný N. G. by vlastne nevedel, čo mu bude darované, čo je predmetom zmluvy. Na základe vykonaného dokazovania okresný súd teda posúdil predmetnú darovaciu zmluvu za platne uzavretú.

Ak právny zástupca navrhovateľa spochybňoval výpovede svedkov M. I. a P. I., neuviedol žiaden relevantný dôvod svojho spochybnenia a súd nezistil žiadne relevantné dôvody pre spochybnenie výpovede uvedených svedkov. Prípadné rozpory medzi výpoveďami svedkov a potvrdeniami ošetrojúcich lekárov (sprevádzanie navrhovateľa na lekárske vyšetrenia) okresný súd ustálil, že vykonaným dokazovaním bolo nepochybne preukázané, že odporkyňa, ako aj jej manžel, či syn, sprevádzali navrhovateľa k lekárom, resp. doviezli ho tam, čo potvrdil aj svedok J. G.. Všetci vypočutí svedkovia, teda aj N. G. - kamarát navrhovateľa, potvrdili povahu navrhovateľa a jeho komunikáciu, teda že navrhovateľ je konfliktnejšej povahy s vulgárnym vyjadrovaním a často nespokojný. V konaní bolo preukázané, že odporkyňa sa starala o navrhovateľa, ktorý sa napriek tomu voči nej vulgárne vyjadroval, čo dňa 31.12.2010 už nevydržala a od tohto dňa odmietala už k navrhovateľovi ďalej chodiť. Pokiaľ navrhovateľ takéto rozhodnutie odporkyne považoval za veľký nevďak z jej strany a hrubé porušenie dobrých mravov, keďže odporkyňa mu ďalej neposkytuje potrebnú pomoc vzhľadom na jeho ťažký zdravotný stav, súd poukázal na to, že navrhovateľ ničím nedokladoval jeho zdravotný stav, ktorý by vyžadoval pravidelnú starostlivosť od ďalšej osoby. Bolo predložené potvrdenie lekára zo dňa 11.10.2011, že zdravotný stav navrhovateľa sa za posledné roky zhoršil a nedokáže sa sám o seba postarať, avšak dané potvrdenie nepreukazuje zdravotný stav navrhovateľa za roky 2007-2010. Teda navrhovateľ v tomto smere neuniesol dôkazné bremeno. Je evidentné, že navrhovateľ je mobilný, aj keď sa ťažšie pohybuje, na pojednávania sa vždy dostavil.

Pri posudzovaní, či určité konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, súd zdôraznil, že v takomto prípade treba vychádzať z princípu vzájomnosti. Treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie darcu, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade by sa totiž nemohol darca úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného, i keby bola taktiež nevhodná, nebolo by možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Išlo by v takom prípade o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov zo strany obdarovaného.

Súd mal za to, že nie odporkyňa porušuje dobré mravy, ale navrhovateľ, nakoľko odporkyňa chodila mu pomáhať a on s ňou neprimerane, v rozpore so slušným správaním, komunikoval a odporkyňa aj napriek tomu dosť dlho tento stav znášala. Skutočnosť, že bola navrhovateľom obdarovaná, neopravňuje navrhovateľa správať sa tak, a to aj napriek svojim povahovým vlastnostiam. Teda to, že odporkyňa bola obdarovaná, neznamena, že je povinná znášať od navrhovateľa verbálne útoky, ktoré boli aj vulgárne. Komunikáciu navrhovateľa potvrdil aj svedok J. G., ktorý okrem iného uviedol aj to, že navrhovateľ je skutočne konfliktnej povahy. Teda to, že odporkyňa odmietla navrhovateľa už navštevovať, nie je nevďak z jej strany spôsobujúci povinnosť vrátiť dar, ale je to len výsledok vyvolaný konaním, správaním navrhovateľa. Súd nemal preukázané žiadne správanie odporkyne voči navrhovateľovi, ktoré by znamenalo porušenie dobrých mravov, okrem nenavštevovania, čo však bolo vyvolané práve správaním navrhovateľa. Súd poznamenal, že ničím a nikým nebolo preukázané, že v zmluve malo byť vecné bremeno v prospech darcu, t.j. navrhovateľa a aj napriek tomu navrhovateľ v rodinnom dome býva nerušené, hoci vlastníkom rodinného domu je odporkyňa. Odporkyňa v konaní potvrdila, že jedinou podmienkou navrhovateľa bolo, aby mohol v rodinnom dome bývať, čo mu odporkyňa umožnila a v užívaní mu nebráni. Súd vyhodnotil postoj navrhovateľa v konaní a žalobu označil za špekulatívnu a účelovú.

Vyhodnotením dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. okresný súd dospel k záveru, že ak aj odporkyňa v súčasnosti prestala navrhovateľa navštevovať, starať sa o neho, jej konanie bolo vyvolané správaním sa navrhovateľa voči nej, a preto takéto konanie nezakladá opodstatnený dôvod na vrátenie daru navrhovateľovi, z ktorého dôvodu žalobný návrh zamietol.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a odporkyni, úspešnej v konaní, priznal právo na náhradu trov konania. Odporkyňa si uplatnila náhradu trov titulom trov právneho zastúpenia za 5 úkonov právnej služby, ktoré boli vyúčtované a vyčíslené v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal rozsudok okresného súdu zmeniť tak, že návrhu navrhovateľa bude vyhovené v celom rozsahu, alternatívne navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Rozhodnutie okresného súdu považoval navrhovateľ za nesprávne, pretože súd dospel na základe vykonaného dokazovania k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V úvodnej časti odvolania navrhovateľ uviedol, že aj keď okresný súd v odôvodnení rozsudku pomerne veľkú časť venoval vyhodnoteniu okolností vyhotovenia, uzatvorenia a podpisu zmluvy, vrátane účasti zmluvných strán pri akte uzatvárania a podpisovania darovacej zmluvy, mal za nepochybné, že k uzatvoreniu darovacej zmluvy došlo a od samého začiatku navrhovateľ nenamietal platnosť darovacej zmluvy a v konaní ani nenamietal a nepopieral rozsah darovania. Tvrdenie navrhovateľa, prípadne svedka N. G. o tom, že si darovaciu zmluvu neprečítali pred jej podpísaním, nemalo za cieľ sponchybňovať platnosť darovacej zmluvy, popisovali len pravdivo tie skutočnosti, za ktorých došlo k uzatvoreniu darovacej zmluvy. Svedok N. G., rovnako ako odporkyňa, boli navrhovateľom uzrozmnení o tom, čo a komu navrhovateľ daruje, a podľa tvrdenia navrhovateľa to takto predniesol odporkyni a jej manželovi v čase, keď sa rozhodol obdarovať odporkyňu. Skutočnosti, ako došlo k vyhotoveniu zmluvy, kto zaplatil za náklady spojené s vyhotovením darovacej zmluvy a poplatkov za osvedčovanie podpisov, resp. ako došlo k aktu darovania, považoval navrhovateľ za okrajové. Namietal, že konajúci súd nemal preukázané, že správanie darcu k obdarovanej bolo jednoznačne v rozpore s dobrými mravmi a že práve toto správanie bolo príčinou nevhodného správania sa obdarovanej k darcovi. Ani jeden zo svedkov nepotvrdil skutočnosť, že bol priamo prítomný pri tom, ako darca vulgárne, škaredo a hrubo uráža obdarovanú. Každý z nich uviedol, že informácie boli iba sprostredkované od odporkyne, ktorá tvrdila, že je darca na obdarovanú vulgárny. Okrem toho vypovedali len o tom, že počuli viac či menej často, ako ktorý z nich, že darca sa vulgárne vyjadroval. Z takto podaných svedeckých výpovedí mal súd za preukázané, že darca sa správa k obdarovanej spôsobom, ktorý hrubo porušuje dobré mravy a vyvodil záver, že odporkyňa oprávnenne prestala k navrhovateľovi chodiť a poskytovať mu pomoc. Za rozpačité a hlavne rozporné označil odôvodnenie rozsudku o tom, že navrhovateľ nepreukázal skutočnosť, že jeho zdravotný stav potrebuje pravidelnú starostlivosť, či potrebu druhej osoby, keď v ďalšej časti uvádzal, že bolo nepochybné, že odporkyňa ktorá nie je evidovaná ako opatrovatelka navrhovateľa, napriek tomu sa o neho starala, okrem iného prevážovala ranu na nohe, ktorá bola zapálená, hnisavá, o navrhovateľa sa riadne starala, a to nosením potravín, upratovaním, prevádzovaním rany, chodením po lieky, sprevádzaním k lekárovi, dokonca zabezpečila pre navrhovateľa aj opatrovateľskú starostlivosť. V rozpore s týmto konštatovaním poukázal súd na to, že navrhovateľ ničím nepreukázal, že jeho zdravotný stav vyžaduje pravidelnú starostlivosť či potrebu druhej osoby, hoci v prospech odporkyne vyhodnotil jej celkovú starostlivosť o navrhovateľa. Navrhovateľ mal za to, že konajúci súd po vykonanom dokazovaní vyvodil nesprávne právne závery. Z dokazovania bolo jednoznačne preukázané a potvrdili to všetci účastníci konania, vrátane svedkov, že odporkyňa od 1.1.2011 neposkytuje žiadnu pomoc, ba dokonca od uvedeného dátumu navrhovateľa ani len nenavštívila. Hrubé porušovanie dobrých mravov tak, ako to predpokladá ust. § 630 Obč. zákonníka, je také správanie, ktoré svojou intenzitou alebo sústavným porušovaním alebo aj neposkytnutím potrebnej pomoci darcovi, naplňuje podstatu hrubého porušenia dobrých mravov. Vo veci bolo jednoznačne preukázané, že navrhovateľ skutočne potrebuje poskytovať pomoc, a to jednak z výpovedí účastníkov, z výpovedí svedkov, z výpovedí lekárov, ako aj z vyjadrenia ošetrojúceho lekára zo dňa 11.10.2011, že navrhovateľ sa nedokáže sám o seba postarať. Tieto skutočnosti boli a sú odporkyni dobre známe a napriek tomu prestala navrhovateľovi poskytovať potrebnú pomoc. Pokiaľ ide o časť porušovania dobrých mravov, nie je rozhodujúce, či k takémuto správaniu obdarovaného voči darcovi dochádzalo pred podaním žaloby alebo po podaní žaloby na vrátenie daru. Tieto skutočnosti súd je povinný skúmať počas celého konania. Preto je v rozpore so zákonom, ak konajúci súd uvádzal na str. 9 rozsudku, že potvrdenie lekára nepreukazuje zdravotný stav navrhovateľa za roky 2007-2010, z čoho vyvodil záver, že navrhovateľ neuniesol dôkazné bremeno, a teda obdarovaná - odporkyňa sa k navrhovateľovi - darcovi nesprávala spôsobom, ktorý hrubo porušuje dobré mravy. Navrhovateľ v čase, kedy sa výrazne zhoršil jeho zdravotný stav, mysliac pritom na možnú smrť, chcel naložiť s vlastným majetkom vzhľadom na skutočnosť, že s vlastnou dcérou dlhšiu dobu neudržiaval osobný vzťah z dôvodov na jej strane, keď dokonca nevedel ani jej bydlisko. Terajší vzťah

s dcérou je determinovaný tým, že dcéra naďalej býva v inom mieste bydliska, pomerne vzdialenom. Odporkyňa bola jeho neter a obdarovaný N. G. bol dlhoročným priateľom a susedom, ktorý mu vždy pomáhal a teraz aj pomáha. To, aby daroval rozhodujúcu časť svojich nehnuteľností svojej neteri - odporkyni, mu poradil obdarovaný N. G. s tým, že neter ako rodina môže sa o neho postarať a pomôcť mu, pretože bolo zrejmé, že pomoc potrebuje a bude potrebovať. Poskytnutie daru odporkyni bolo preto prirodzeným spôsobom odkázania majetku svojej rodine, ktorá bola a je pre neho najbližšia. To, že sa zdravotný stav navrhovateľa nezhoršil natoľko, že by to znamenalo úplný koniec, neznamená, že tým sa zmenšilo jeho utrpenie, bolesti nôh s mokvajúcimi ranami, ktoré vyžadujú denno-denné preväzy a okrem toho spôsobujú úžasnú bolesť, ktorá zase veľmi negatívne ovplyvňuje nočný spánok a najmä celkový psychický stav navrhovateľa. Skutočnosť, že obdarovaná sa rozhodla, že mu neposkytne potrebnú pomoc i napriek tomu, že veľmi dobre pozná jeho zdravotný stav, pripadá navrhovateľovi ako hrubý nevďak obdarovanej - odporkyne voči svojej osobe ako k darcovi.

Odporkyňa vo vyjadrení k podanému odvolaniu žiadala rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania za jeden úkon právnej služby v sume 79,58 eur. Odporkyňa mala za to, že okresný súd odôvodnil rozhodnutie v súlade so zákonom a argumentácia navrhovateľa v odvolaní je vyslovene len tendenčným pokusom o zmenu rozhodnutia v jeho prospech. Tvrdenie navrhovateľa o tom, že obdarovaná sa rozhodla, že mu neposkytne potrebnú pomoc i napriek tomu, že veľmi dobre pozná jeho zdravotný stav, čo je hrubým nevďakom obdarovanej voči darcovi, je v absolútnom rozpore s objektívnou pravdou. Pravdou je, že to bol práve navrhovateľ, ktorý odporkyňu hrubým spôsobom vykázal z domu a dal jej jednoznačne najavo, že si jej prítomnosť neželá. Navrhovateľ sa osobne zúčastnil pojednávania pred okresným súdom a jeho výstupy v konaní a verbálne osočovanie odporkyne sú dôkazom jeho nezmieriteľnej povahy. Práve táto vlastnosť navrhovateľa znemožňuje plnenie morálnej povinnosti, poskytovanie opatery primeranej jeho veku a zdravotnému stavu.

Krajský súd, ako súd odvolací, po zistení, že odvolanie bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, podľa § 212 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní a po preskúmaní ho bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p. za použitia ust. § 156 ods. 3 O.s.p.) ako vecne správny podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozsudku i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že okresný súd v prejednávanej veci zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na podklade vykonaného dokazovania dospel ku správnym skutkovým zisteniam a prejednávanú vec aj správne právne posúdil. Nakoľko i odôvodnenie písomného vyhotovenia napadnutého rozsudku zodpovedá v tomto smere kritériám uvedeným v ust. § 157 ods. 2 O.s.p., odvolací súd podľa § 219 ods. 2 O.s.p. konštatuje správnosť týchto dôvodov a v podstatných bodoch na ne odkazuje.

S poukazom na ust. § 219 ods. 1 a 2 O.s.p., ktoré tvoria základ potvrdzujúceho rozhodnutia v danej odvolacej veci, odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom súdneho spisu a s prihliadnutím na uvedenú právnu úpravu dospel k záveru, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu s právnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozsudku, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie napadnutého výroku rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietnutý.

Odvolacie námietky navrhovateľa odvolací súd nepovažoval za dôvodné.

Je nepochybné, že účastníci konania uzavreli darovaciu zmluvu, na základe ktorej sa odporkyňa stala vlastníčkou nehnuteľností, a to parc. KN-C č. 695, zastavaná plocha o výmere 384 m², parc. KN-C č. 696, orná pôda o výmere 771 m², parc. KN-C č. 691/20, orná pôda o výmere 705 m² a rodinný dom č. súp. XXX postavený na parc. KN-C č. 695, všetko kat. územie M. U.. Predmetná zmluva bola odkladovaná Správou katastra Žilina dňa 11.9.2007 pod č. V 5466/07. Darovacia zmluva bola

podpísaná účastníkmi konania, dňa 23.7.2007 bol overený podpis navrhovateľa na zmluve na matričnom úrade v Rajeckých Tepliciach. Predmetná darovacia zmluva neobsahovala žiadne ďalšie ustanovenia, ktoré by sa týkali prípadného záväzku odporkyne zaopatriť, či doopatrovať navrhovateľa, prípadne umožniť mu užívať predmet daru. Navrhovateľ - darca vyzval odporkyňu - obdarovanú na vrátenie daru listom zo dňa 12.4.2011 z dôvodu hrubého porušovania dobrých mravov, keď sa o neho nestará, už ho vôbec nenavštevuje, hoci nehnuteľnosti jej daroval s tým, že sa o neho postará v chorobe a starobe. Táto výzva bola odporkyni riadne doručená a odporkyňa v odpovedi na výzvu navrhovateľa listom zo dňa 28.4.2011 odmietla dar vydať.

K tomu, aby uplatnený nárok darcu na vrátenie daru prostredníctvom súdu podľa § 630 Občianskeho zákonníka bol úspešný, musia byť splnené tieto zákonné predpoklady: a/ existencia darovacej zmluvy medzi darcom a obdarovaným ohľadom predmetu darovania, b/ správanie obdarovaného, ktoré možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov, c/ hrubé porušenie dobrých mravov vo vzťahu k darcovi alebo členom jeho rodiny; d/ darca sa formou jednostranného prejavu vôle podľa § 630 Obč. zákonníka domáha vrátenia daru voči obdarovanému; e/ existencia právoplatného rozhodnutia súdu. Tak ako správne konštatoval okresný súd v dôvodoch svojho rozhodnutia, judikatúra súdov ustálila, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny, ale len také správanie, ktoré so zreteľom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pojem „dobré mravy“ je pritom potrebné vykladať v nadväznosti na znenie ustanovenia § 3 ods. 1 a § 39 Občianskeho zákonníka. K naplneniu skutkovej podstaty pre vrátenie daru smeruje iba také závadné konanie obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny, ktoré z hľadiska svojho rozsahu a intenzity nevzbudzuje žiadne pochybnosti o jeho kolízii s dobrými mravmi. Nemožno opomenúť, že úvahy o aplikovateľnosti ustanovenia § 630 Obč. zákonníka sa odvíjajú vždy od posúdenia všetkých osobitostí každého prípadu individuálne a závery v tom-ktorom konkrétnom prípade tak možno len veľmi ťažko zovšeobecniť, a teda i použiť na skutkovo odlišný prípad. Hrubým porušením dobrých mravov je zvyčajne ich porušenie značnej intenzity alebo sústavné porušovanie, a to či už fyzickým násilím, hrubými urážkami, neposkytnutím potrebnej pomoci a podobne. Nevyžaduje sa, aby konanie obdarovaného muselo dosahovať intenzitu trestného činu alebo priestupku. Nie každé chovanie vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi napĺňa znaky § 630 Obč. zákonníka, ale predpokladom aplikácie tohto ustanovenia je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym chovaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií a nielen podľa subjektívneho názoru darcu.

Pri aplikácii § 630 Obč. zákonníka súdy pri prejednávaní sporov prihliadajú aj na to, či vyššie uvedené správanie obdarovaného nebolo vyprovokované samotným darcom. Pri posudzovaní, či konkrétne správanie sa obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, treba podľa tohto názoru vychádzať z princípu vzájomnosti. Treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie sa darcu, zistiť, či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie sa nie je príčinou nevhodného správania sa obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade by sa totiž nemohol darca úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného, i keby bola taktiež nevhodná, nebolo by možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Išlo by v takom prípade o spoločensky nežiadúcu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov zo strany obdarovaného. Výnimkou by bolo iba také správanie sa obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu sa samotného darcu (rozsudok NS SR z 27.5.2008 pod sp.zn. 2Cdo/108/2007).

Z vykonaného dokazovania bola jednoznačne preukázaná platnosť darovacej zmluvy (čo nespochybňoval ani sám navrhovateľ), ako aj jednostranný prejav vôle navrhovateľa - darcu, ktorým sa domáhal vrátenia daru podľa § 630 Obč. zákonníka. Vykonaným dokazovaním, vylúchom účastníkov a vylúchom svedkov (aj odlišných od príbuzných účastníkov konania a to N. G. a M. N.) mal súd nepochybne preukázané, že odporkyňa ako obdarovaná, napriek tomu, že zo zmluvy jej nevyplývala žiadna povinnosť prenechať darcovi na užívanie sporné nehnuteľnosti, či navrhovateľovi poskytovať pomoc v starobe a chorobe, bez ďalšieho rešpektuje navrhovateľa v jeho morálnom práve predmet daru užívať. Napriek tomu, že predovšetkým priamy príbuzný (napr. dcéra navrhovateľa) má povinnosť poskytnúť navrhovateľovi potrebnú pomoc v starobe a chorobe, odporkyňa navrhovateľovi poskytovala túto opateru, čo nespochybnil ani navrhovateľ, a to až do 31.12.2010, kedy navrhovateľ odporkyňu vulgárne vyhodil. Povahové vlastnosti navrhovateľa, jeho hašterivosť, či často nevhodný spôsob jeho vyjadrovania, vulgárne verbálne útoky voči odporkyni vyústili do situácie, kedy odporkyňa ďalej už

odmietla navrhovateľa navštevovať. Okresný súd správne potom dospel k záveru, že navrhovateľ nepreukázal, že by odporkyňa ako obdarovaná správala sa voči navrhovateľovi ako darcovi tak, že by tým porušovala dobré mravy. Tým, že odporkyňa po 31.12.2010, po verbálnych útokoch zo strany navrhovateľa, ktoré neboli len ojedinelé, prestala navrhovateľa navštevovať, nemožno považovať za nevďak z jej strany spôsobujúci povinnosť vrátiť dar, ale je to reakcia na správanie navrhovateľa. Správanie sa odporkyne voči navrhovateľovi v jeho celkovom súhrne, ako aj v spojení s okolnosťami prejednávanej veci, nemožno posudzovať za také, ktoré by spôsobilo následky predpokladané v ust. § 630 Obč. zákonníka.

Námietka navrhovateľa o nerešpektovaní zásady uvedenej v § 132 O.s.p. rovnako nie je dôvodná. Úvaha okresného súdu v prejednávanej veci nebola ľubovoľná, ale vychádzala z dostatočne zisteného skutkového stavu a zodpovedala skutočnostiam, ktoré boli v dokazovaní zistené, vyhodnotenia a závery okresného súdu neboli v rozpore s tým, čo bolo v konaní preukázané a ani v rozpore s formálnou logikou. Navyac okresný súd výsledky vyhodnotenia dôkazov zahrnul aj do odôvodnenia napadnutého rozsudku a v súlade s § 157 ods. 2 O.s.p. dostatočne vysvetlil, ktoré skutočnosti považoval za rozhodné, preukázané a z ktorých dôkazov vychádzal, akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil. Odvolací súd poukazuje na to, že právna úprava neurčuje, ako má súd dôkazy hodnotiť, uvádza len, že súd hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy tak, aby bola súčasne dodržaná právna úprava, formálna logika a aby rozhodnutie, resp. jeho odôvodnenie, vychádzalo a opieralo sa o zistený skutkový stav, čo v danom prípade bolo splnené.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva neunesenie dôkazného bremena navrhovateľa v tomto súdnom konaní. Odvolací súd vo všeobecnej rovine k výsledkom dokazovania a jeho hodnoteniu zo strany prvostupňového súdu pre úplnosť udáva, že v sporovom konaní primárne nesie dôkazné bremeno navrhovateľ v súvislosti s tými tvrdeniami, ktoré umožňujú žalobe vyhovieť, ak budú tieto tvrdenia preukázané a na strane druhej i odporca nesie dôkazné bremeno tých tvrdení, ktorými odôvodňuje svoju obranu proti žalobe. Ak nie je možné zistiť určitú skutkovú okolnosť, ktorá je medzi účastníkmi sporná a pre rozhodnutie dôležitá, postihne nepriaznivý dôsledok toho účastníka, ktorý mal v súvislosti s ňou dôkaznú povinnosť. Ak po vykonanom dokazovaní nie je možné urobiť záver ani o pravdivosti tvrdenia účastníka o určitej skutkovej okolnosti, ale ani záver o nepravdivosti tohto tvrdenia, znamená to, že tvrdená skutočnosť nebola preukázaná.

Dôsledok neunesenia dôkazného bremena v danom prípade na strane navrhovateľa sa premietol do rozhodnutia súdu prvého stupňa. Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že svedkovia vypočutí v konaní boli osoby známe pomerov účastníkov, ktorí sa vyjadrovali k otázkam kladeným im v súvislosti s týmto súdnym konaním. Svedkovia v konečnom dôsledku potvrdili rozhodné skutočnosti v prejednávanej veci v nadväznosti na tvrdenia uvádzané účastníkmi konania. Okresný súd v prejednávanej veci na základe vykonaného dokazovania zistil správne skutkový stav a následne vykonané dôkazy vyhodnotil v súlade so zásadami uvedenými v ust. § 132 O.s.p. a aj správne vo veci rozhodol.

K prejednávanej veci odvolací súd navyac dodáva, že aktuálne nežiadúca vzájomná komunikácia účastníkov vyžaduje, aby sa vzájomné vzťahy upravili na prijateľnú a primeranú úroveň, vyplývajúcu nielen z ich rodinných väzieb, ale i zo vzťahu z titulu darovania. V prípade, ak vzniknú nové skutočnosti, ktoré by odôvodňovali postup podľa § 630 Obč. zákonníka, rozhodnutie v tejto veci nebráni tomu, aby sa navrhovateľ domáhal prípadných svojich práv v ďalšom konaní.

Súčasne odvolací súd konštatuje aj správnosť napadnutého rozhodnutia vo výroku o trovách konania, ktoré zodpovedá ust. § 142 ods. 1 O.s.p. a úspechu odporkyne v konaní.

O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd tak, že odporkyňa priznal ich náhradu. Odvolateľ - navrhovateľ nemal v tomto štádiu konania úspech, a preto podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. nemá právo na ich náhradu. Naproti tomu úspešná odporkyňa si náhradu trov aktuálneho odvolacieho konania uplatnila, a to v celkovej výške 79,58 eur za jeden úkon právnej služby (vyjadrenie k odvolaniu), vyúčtovaných v súlade s ust. § 11 ods. 1 a § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z., podľa ktorých odmena za jeden úkon právnej služby predstavuje sumu vo výške 58,69 eur, ku ktorému v súlade s ust. § 16 ods. 3 cit. vyhlášky prináleží režijný paušál v hodnote 7,63 eur a 20 %

DPH. Zároveň odvolací súd priznané trovy odvolacieho konania uložil navrhovateľovi zaplatiť na účet zástupcu, ktorý zastupoval odporkyňu v tomto konaní v súlade s ust. § 149 ods. 1 O.s.p..

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerom hlasov 3 za : 0 proti.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.